

Mehnatni muhofaza qilish (Jamoa shartnomasidam ko'chirma)

Ish beruvchining majburiyatlari:

61. Barcha rejalashtirilgan va ajratishga kelishilgan mablag'lar miqdori jamoa shartnomasining amal qilish muddati davomida eng kam ish haqi miqdorining oshirib borilishiga mutanosib ravishda oshirib boriladi.
62. Mehnat muhofazasi bo'yicha bitim tuzadi (mehnat sharoitlari va mehnatni muhofaza qilish ishlarini yaxshilash, sanitariya-sog'lomlashtirish chora-tadbirlari rejasi va sarf-xarajatlar smetasiga kiritadi) va kasaba uyushmasi bilan kelishgan holda jamoa shartnomasiga ilova qilinadi (1-ilova).
63. Mehnatni muhofaza qilish uchun zarur bo'lgan mablag'larni qonun hujjatlarida, jamoa shartnomasida, shuningdek jamoa kelishuvlarida yoki boshqa ichki normativ hujjatlarda belgilanadigan miqdorda xodimlarni chiqimdor qilmagan holda ajratadi.
64. Har bir ish joyiga moslab mehnat sharoiti bo'yicha me'yoriy talablarni ishlab chiqish majburiyatini zimmasiga oladi. Bu me'yoriy talablar ishlab chiqarish muhiti, xavfsiz mehnat sharoitlarini yaratish, birinchi navbatda mehnat hamda dam olish tartibi, xodimlarga ijtimoiy-maishiy xizmat ko'rsatishga oid me'yoriy talablarni o'z ichiga olishi kerak.
65. Xodimlarning mehnat sharoiti shuningdek, mehnat jarayoni o'zgarishi, mehnat sharoitiga bo'lgan talablarning ortishi (o'zgarishi) munosabati bilan, xodimlar sog'lig'ini muhofaza qilish va ularning doimiy mehnat qobiliyatlarini saqlab qolish maqsadida, belgilangan mehnat sharoitlariga muntazam ravishda zarur o'zgartirishlar kiritib boradi.
66. Har bir xodimni ish joyidagi mehnat sharoitlariga qo'yiladigan me'yoriy talablar shuningdek, bu sharoitlarning haqiqiy ahvoli, mehnat va dam olish tartiblari, imtiyozlar va kompensatsiya to'lovlari, shaxsiy va jamoaviy himoya vositalariga bo'lgan talablarga qanday amal qilinayotganligi to'g'risida xabardor qilib boriladi.
67. Xodimlarining soni ellik kishi va undan ortiq bo'lgan har bir tashkilotda mehnatni muhofaza qilish talablariga rioya etilishini ta'minlash, ularning bajarilishi ustidan nazoratni amalga oshirish maqsadida mehnatni muhofaza qilish xizmati tashkil etiladi yoki mehnatni muhofaza qilish bo'yicha tegishli tayyorgarlikka ega bo'lgan mutaxassis lavozimini joriy etadi.
68. Shuningdek, mehnatni muhofaza qilish xizmatining vazifalarini mehnatni muhofaza qilish sohasidagi xizmatlar bozorining professional ishtirokchilari tomonidan shartnoma asosida amalga oshirilishini tashkil etishi mumkin.
69. O'tgan yildagi ish jarayonida shikastlanish va kasb kasalliklari holati yilning birinchi fevraligacha tahlil qilib chiqiladi, mehnat sharoitlarini yaxshilash hamda sanitariya-sog'lomlashtirish tadbirlarining bajarilishiga yakun yasaydi.
70. Mehnat muhofazasi xonalari uchun orgtexnika vositalari, mehnat muhofazasi burchaklari, o'qitish uchun zarur bo'lgan texnik vositalar, o'quv- ko'rgazmali qurollar, targ'ibot-tashviqot vositalari, plakatlar va boshqa anjomlarni sotib oladi hamda ularning doimiy saqlanishini ta'minlaydi.
71. Muassasani kuz - qish mavsumida ishlashga tayyorlash bilan bog'liq barcha tadbirlarni 25 avgust (1 oktyabr)gacha bajarilishini ta'minlaydi hamda sanitariya-maishiy binolarining uzluksiz ishlashini va ularning tegishli holatda saqlanishini ta'minlaydi (ta'mirlanishi, rekonstruksiya qilinishi yoki yangi qurilishi lozim bo'lgan bino yoki xonalar, bo'linmalar bo'yicha aniq ko'rsatib beriladi).
72. Xodimlarni ish jarayonidagi baxtsiz xodisalar va kasb kasalliklaridan sug'urta qiladi, ish o'rinlarini mehnat sharoitlari va asbob-uskunalarining jarohatlash xavfliligi yuzasidan attestatsiyadan o'tkazadi hamda xodimlarni dastlabki tarzda va yilda bir marotaba bilan tibbiy ko'rikdan (3-ilova) o'tkazilishini ularni chiqimdor qilmagan holda tashkil qiladi.

73. Mehnat sharoiti noqulay, zararli va ifloslanishlar bilan bogʻliq ishlarda mehnat qiluvchilarni gigiyena vositalari bilan bepul taʼminlash huquqini beradigan kasb va lavozimlar roʻyxatini tuzadi va berilishini taʼminlaydi.

74. Muassasa hududini hamisha saranjom-sarishta holda saqlash, yurish, oʻtish yoʻlaklarini va joylarini talab etiladigan oraliq oʻlchamlari aniq belgilangan boʻlishi hamda ularga qatʼiy amal qilinishi muassasaning ichki transportidan foydalanishda ularning xavfsizligini taʼminlash choralarini koʻradi.

75. Mansabdor shaxslar va injener-texnik xodimlar tomonidan mehnat muhofazasi, texnologik intizom qoidalarini talabiga, rejali-ogohlantiruvchi taʼmirlash ishlari, ventilyatsiya va aspiratsiya jihozlarining uzluksiz ishlash jadvallariga qatʼiy amal qilinishini taʼminlaydi. Buzilgan asbob-uskunalarining ishlashiga yoʻl qoʻymaydi.

76. Mehnat xavfsizligini taʼminlash nuqtai nazaridan asbob-uskunalarining tegishli joylari, issiq yoki sovuq suv, bugʻ va gaz quvurlarining oʻz vaqtida meʼyoriy hujjatlar talablarida belgilangan ranglarga boʻyalishini taʼminlaydi.

77. Xodimlarni mehnat muhofazasi boʻyicha oʻqitadi hamda bilimlarini sinovdan oʻtkazish ishlarini tashkil etadi. Mehnat muhofazasi boʻyicha har bir kasb va ish turi boʻyicha ishlab chiqilgan yoʻriqnomalarga asosan oʻz vaqtida xodimlarni yoʻriqdan oʻtkazilishini taʼminlaydi va doimiy nazorat qiladi.

78. Mehnat muhofazasi boʻyicha saylangan vakillarning oʻqishini ular saylangandan soʻng bir oy ichida kasaba uyushma qoʻmitasi ishtirokida tashkil qiladi.

79. Mehnatni muhofaza qilish boʻyicha vakil etilgan shaxsga oʻz zimmasiga yuklatilgan vazifalarni bajarishi uchun har haftada kamida ikki soat ish vaqt ajratadi va bu vaqt uchun ish joyi (lavozimi) boʻyicha oʻrtacha oylik ish haqini saqlab qoladi.

80. Mehnat sharoitlarini yaxshilash borasida jonbozlik koʻrsatgan vakillarni maʼnaviy va moddiy jihatdan ragʻbatlantiradi.

81. Binolar, inshootlar, asbob-uskunalaridan foydalanish, texnologik jarayonlarni amalga oshirish chogʻida, ishlar bajarish va xizmatlar koʻrsatish chogʻida xodimlarning xavfsizligini taʼminlash majburiyatini oʻz zimmasiga oladi.

82. Xodimlarga ularning mehnat vazifasini bajarish bilan bogʻliq holda jarohatlanishi, kasb kasalliklariga chalinishi yoki salomatlikning boshqa xil shikastlanishi tufayli yetkazilgan zarar toʻlanishi koʻzda tutilgan miqdorda nafaqa va zarar toʻlovlarini olish huquqiga ega boʻlgan shaxslarga toʻlanishi lozim boʻlgan oyma-oy toʻlovlarni toʻlanishini oʻz vaqtida taʼminlaydi.

83. Xodim mehnat jarayoni bilan bogʻliq holda jarohatlanganda yoki kasb kasalliklari oqibatida vaqtinchalik mehnat layoqatini yoʻqotganda oʻrtacha oylik ish haqining 60 - 100 foizi miqdorida toʻlovni amalga oshiradi.

84. Ish jarayonidagi baxtsiz hodisalarni va xodimlar salomatligining boshqa xil zararlanishini oʻz vaqtida tekshirilishini va hisobga olinishini taʼminlaydi.

Kasaba uyushmalarining mehnatni muhofaza qilishni taʼminlash borasidagi huquqlari.

Kasaba uyushmalari mehnatni muhofaza qilish sohasida vakillikni, shuningdek xodimlarning huquqlari va qonuniy manfaatlarini himoya qilishni amalga oshiradi.

85. Kasaba uyushmalari, shuningdek xodimlarning oʻzi mehnatni muhofaza qilish boʻyicha vakil etgan shaxslar quyidagi huquqlarga ega:

tashkilotlarning rahbarlaridan va boshqa mansabdor shaxslaridan mehnat sharoitlari va muhofazasi toʻgʻrisida, shuningdek ishlab chiqarishdagi barcha baxtsiz hodisalar hamda kasb kasalliklari haqida axborot olish;

ish jarayonidagi baxtsiz hodisalarni va kasb kasalliklarini tekshirishda ishtirok etish;

xodimlarning hayoti va sogʻligʻiga xavf tugʻilgan hollarda ishlarni toʻxtatib turish, shuningdek mehnatni muhofaza qilishga oid talablarning buzilishlarini bartaraf etish toʻgʻrisida ish beruvchiga takliflar kiritish;

mehnatni muhofaza qilish holatini o'rganish, ish beruvchilarning jamoa shartnomalari va kelishuvlarida nazarda tutilgan mehnatni muhofaza qilish bo'yicha majburiyatlari bajarilishini nazorat qilish;

mehnatni muhofaza qilish masalalari bo'yicha texnik jihatdan tartibga solish sohasidagi normativ hujjatlar va normativ-huquqiy hujjatlar loyihalarini ishlab chiqishda ishtirok etish.

86. Mehnatni muhofaza qilishga oid talablarni buzganlikda, ishlab chiqarishdagi baxtsiz hodisalar faktlarini yashirganlikda aybdor shaxslarni javobgarlikka tortish to'g'risidagi talablar bilan tegishli organlarga murojaat qilish.

87. Mehnat vazifalarini bajarishi bilan bog'liq holda mayib bo'lishi yoki sog'lig'ining boshqacha tarzda shikastlanishi tufayli yetkazilgan zararning o'zni qoplanishi uchun hamda xodimlarning sog'lig'i va mehnati muhofaza qilinishiga bo'lgan huquqlari cheklangan boshqa hollarda xodimning huquqlarini himoya qilib sudga murojaat etish;

88. Mehnatni muhofaza qilish to'g'risidagi qonun hujjatlari, jamoa shartnomalarida va kelishuvlarida nazarda tutilgan majburiyatlar buzilganligi, shuningdek mehnat sharoitlarining o'zgarishi bilan bog'liq mehnat nizolarini ko'rib chiqishda ishtirok etish.

Ish beruvchi Kasaba uyushmasi qo'mitasi bilan hamkorlikda:

tashkilotning tarkibiy tuzilmasi kesimida mehnatni muhofaza qilish bo'yicha komissiya tarkibini aniqlaydi;

mehnat muhofazasi va xavfsizligi bo'yicha jamoatchilik nazoratini tashkil etish yuzasidan respublika ko'rik-tanlovini barcha nominatsiyalar bo'yicha o'tkazadi va g'oliblarni yuqori kasaba uyushma tashkilotlariga tavsiya etadi;

tashkilot va uning tarkibiy tuzilmasida uch bosqichli mehnat muhofazasi holati ustidan ma'muriy-jamoatchilik nazorati olib borilishini ta'minlaydi;

har 65 nafar xodimga (ishlab chiqarishdagi mehnat sharoitlariga, bo'linma va uchastkalarda jamoatchilik nazoratini olib borish ehtiyojiga qarab) bir nafar mehnatni muhofaza qilish bo'yicha vakil saylab qo'yilishini ta'minlaydi.